

Multiuser facility

Linux OS (operationg system) ဟာ တစ်ချိန်တည်းမှာ user နှစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးထက်ပိုတဲ့ ချိတ်ဆက်မှုကို လက်ခံနိုင်ပါတယ်။ (Figure 1.1) တွင် ကြည့်ပါ။ ထို့အပြင် user နှစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးထက်ပိုသော တွက်ချက်မှုများကို OS က တစ်ပြိုင်နက်တည်း တွက်ချက်ပေးနိုင်ပါတယ်။ User အနေနဲ့ OS အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လိုလျှင် ဦးစွာ user creat လုပ်ရန် လိုပါတယ်။

OS မှ user ကို အသိအမှတ်ပြုရန် မိမိရဲ့ user name နှင့် password ကို ရိုက်ထည့်ပေးရန် လိုပါတယ်။ ပြီးလျှင် OS မှ ၎င်း user name နှင့် password ကို User ID တစ်ခုအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြု သိမ်းဆည်းထားပါမယ်။ နောင်တစ်ချိန် user အနေနဲ့ စနစ်တွင်းသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်လိုတဲ့အခါ မိမိရဲ့ user name နှင့် password ကို ပြန်လည် ထည့်သွင်းပေးရန် လိုအပ်ပါတယ်။ မှန်ကန်မှသာ ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Multitasking facility

The unit of work သို့မဟုတ် program တစ်ခုတွင် အလုပ်လုပ်ခြင်းကို process or task ဟု ခေါ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် အလုပ်တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပို၍ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းကို Multitasking ဟုခေါ်ပါတယ်။ (ဥပမာအားဖြင့် Linux OS သည် အရွယ်အစား ကြီးမားသော files များကို printing လုပ်ခြင်း၊ sorting လုပ်နေစဉ် အတွင်းမှာပင် တခြားသော files များကို တစ်ချိန်တည်းမှာ handle လုပ်နိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။ (Figure 1.1) တွင် ကြည့်ပါ။

Shells and Kernel

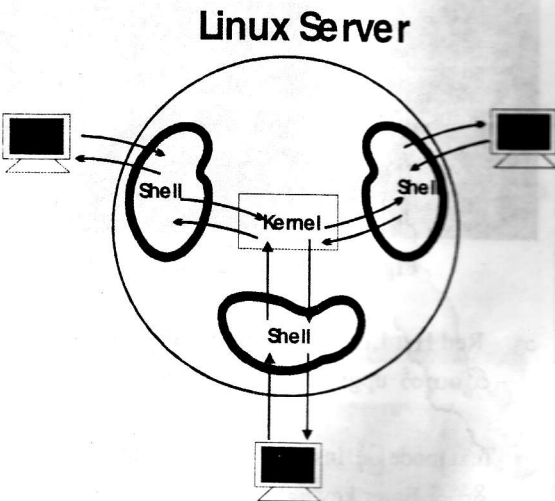

Figure 1.2 Shells and Kernal

Linux operating system ထဲသို့ ဝင်ရောက်လိုလျှင် command mode တွင် user သည် keyboard မှ command ကို ရိုက်ထည့်ရပါမယ်။ ဥပမာ -

user name - _root

password - _***** (password ၆ လုံးထက်နည်း၍ မပေးရ။)

သတိပြုရန်မှာ - Linux တွင် case sensitive ဖြစ်သည်

နောက်တစ်နည်းမှာ Windows Platform (command mode) မှ Terminal Service ဖြင့် ဝင်ရောက်နိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ -

C:\>telnet 192.168.1.1 (Linux server၏ IP address ကို ရိုက်ထည့်ရပါမယ်။)

Linux server ထဲသို့ ဝင်ရောက်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း Server ၏ Kernel (os ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု) မှ user machine အတွက် Shell (memory shell) တစ်ခုကို သတ်မှတ် ဖန်တီးပေးပါတယ်။ Shell သည် user နှင့် operating system kernel တို့အကြား အပြန်အလှန် နားလည်မှု ရှိစေရန် ကြားခံဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်း ကို command interpreter or command analyzer ဟု ခေါ်ပါတယ်။ (Figure 1.2) တွင် ကြည့်ပါ။

Starting and Terminating the Linux Operating System

Linux operating system ထဲကို ဝင်ရောက်လိုက်တာနဲ့ operating system prompt မှာ userID နဲ့ password ကို ရိုက်ထည့်ပေးရပါမယ်။ User အနေနဲ့ မိမိရဲ့ user name နဲ့ password တိကျ မှန်ကန်စွာ ရိုက်ထည့်ပေးဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို Login ဟု ခေါ်ပါတယ်။

ဥပမာ -

sever login: root

(Type "root", the username of the Linux administrator in lowercase letters. press enter)

Password : _

(enter the root password at this prompt)

Login ဝင်ရောက်ပြီးတာနဲ့ Linux operating system ရဲ့ system display prompt မှာ command တွေ အဆင်သင့် ရိုက်သွင်းနိုင်ကြောင်း ညွှန်ပြတဲ့ အချိန်ကနေစပြီး user အနေနဲ့ Linux operating system ထဲမှာ စတင်အလုပ်လုပ်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

Linux operating system session မှ အပြင်သို့ ပြန်ထွက်လိုလျှင် သို့မဟုတ် အဆုံးသတ်လိုလျှင် "Exit" command ကိုရိုက်ထည့်ပါ။ ၎င်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို Logout ခေါ်ပါတယ်။

ဥပမာ -

[root@sever /root]# exit (Type "exit" or "logout and press Enter")